

Rapport från resa till Etiopien, Addis Ababa Enaph 991023-991029

Vi startar från Eskilstuna 03.30 på morgonen 23/10 för att avresa från Arlanda 06.45 för att vara framme på Addis Ababa airport 20.30. Vi blir mottagna av representanter från hotell Hilton som ordnar transport till hotellet, som tar ca 15 min. Addis ligger 2700 meter över havet, så luften var väldigt tunn. Jag hade vissa andningsproblem.

På söndags fm träffar vi den andra från DHR samt SHIA representanterna på hotellet. Först på kvällen träffar vi professorn som är vår värd, och vi får schemat för samtliga dagar.

På måndagen får vi en minibuss med chaufför till vårt förfogande, på em åker vi till ENAPH första träffen som är på deras kontor. Kontoret är beläget i en barack, enkelt men funktionellt.

ENAPH redogör för sin situation, där det framgår att de har stora ekonomiska problem. När de har pengar kan de ha kontoret öppet, men de får ofta ha stängt p.g.a. ekonomiska problem.

ENAPH är 7 år och ca 52000 medlemmar i hela landet. De handikappade i Etiopien är inget värda, mödrar kan mörda ett nyfött handikappat barn. Om en hustru blir handikappad så har mannen rätt att förskjuta henne. De rörelsehindrades grupp är de som är starkast i samhället. Det finns många polio skadade, epileptiker samt ögonsjukdomar (till detta återkommer jag) De uppskattar att de är drygt 6 milj, ca 10% av befolkningen. Handikappade.

På kontoret finns ett skrivbord, ett skåp samt några stolar, de var tvungna att låna så vi fick varsin. En telefon är det enda som finns att tillgå. Ingen skrivmaskin eller något annat hjälpmedel visar att det är ett kontor. DHR Södermanland överlämnar 2 st. solcellade miniräknare som förhoppningsvis skall kunna underlätta något. Därutöver överlämnas ca 1000 st blyertspennor. Vad de närmast anser sig behöva är en fax, vilken de ska ta fram offert på.

Biståndet från DHR/SHIA garanteras gå fram och gör stor nytta. De används till att informera och göra påtryckningar så att de handikappade skall accepteras. Det är väldigt diskriminerande inom skolverksamheten, det gäller att bli omtyckt av rektorn för att få gå i skolan. ENAPH planerar en ev. affär för att få inkomst.

Hyrorna är dyra, besinen kostar 2,50/l. De måste hela tiden själva tala om och kämpa för vad de behöver. Mobila ramper finns att låna på busstationer = 30 st. Allting är mycket dyrt för dem, säger regeringen att de skall betala är de bara tvungna att göra det.

Det är svårt att nå medlemmar. De är intresserade av vad vi i Sverige får för hjälp och information då vi blir handikappade.

Om de kan och vill starta eget får de ett lån på 400 birr=400skr. Lånet krävs ej tillbaka men för säkerhets skull, klassas som ett lån så att de ej kan sälja sitt arbetsmaterial. Det kan vara ex.v.

skoborstgrejor, fönsterputs eller annat material som de behöver för yrkets utövande.

Det Etiopiska s.ka alfabet har 360 tecken.

Det är fortfarande svårt att få kvinnor aktiva inom ENAPH, de är fortfarande bara två st. ENAPH skiljer ej på män och kvinnor utan anser dem likvärdiga. 5 personer arbetar på 2 kontor, handikapporganisationer. Regeringen sa för flera år sedan att de var tvungna att flytta och skaffa nya kontor. Men nu har de slutat tjata de behöver ej betala hyra för barackerna.

På tisdagen åker vi till ett rehabiliterings center och sjukhus, Butajara. Det var 13 mil och tog 3 timmar att köra på "obefintlig" väg. Det var ungefär som att åka på en kullerstensgata, fast stenarna låg kvar uppe på marken.

Vi blir installerade i gästrum, enkla men bra.

Sedan blir vi guidade runt på anläggningen. Operationsavdelningen var mycket enkel men de var väldigt noga med steriliseringen. De gjorde ögonoperationer på kliniken, men till detta hade de även ett mobilt operationsteam som åkte runt i byarna och opererade s.k. flodblindhet. Den beror på infekterat vatten och består av att övre ögonlocket växer in i ögat och orsakar blindhet. Det var enkelt att operera, de kan helt enkelt vända upp ögonlocket så växer det sedan på rätt väg, denna sjukdom heter tracom. Den andra ögonsjukdomen är Gracom som är en tryck förändring.

Polio förekommer i stor utsträckning där nere. De har ortopedi operationer. Ute i byarna har de inga gånghjälpmedel. Istället för kryckor och käppar använder de stav, (typ Gustav Wasas skidstav). Det får till följd att de får utpräglad skolios. De tillverkar käppar, Kryckor och ortoser på centret.

Epilepsi är ett annat stort problem i byarna, okunskapen är allt för stor. Centret fick låna EEG apparat, men de vägrar att återlämna den då det är den enda i hela Etiopien. Familjerna är rädda och frågande inför dessa epileptiska anfall och tror att de har någon djävulsk demon i sig. Tack vare EEG proverna kan det fastställas vilken sorts epilepsi det är

och därmed ge dem rätt sorts medicin. Hela familjen får komma till centret och få kunskap om sjukdomarna.

Det finns gymnastiksal för träning. För att ha gångträning hade en upptrampad rund stig bakom sjukhuset gjorts i ordning.

Plastortrosor har skänkts av Umeå. Lättmetalls ortrosor har skänkts från Indien, men de är oftast för mjuka och vill ej hålla. Idag gör de egna i stål.

De har en fantastisk verkstad, de gör nästan allt. Sängar, bord, stolar, skåp, kryckor, käppar, ortrosor samt en syverkstad där de syr allt som behövs i läder. Lädret köps från Addis. De gör skoförhöjningar i verkstaden.

Ett gediget steriliseringsrum, med gamla men väl fungerande autoklaver.

Det kostar patienterna och deras anhöriga inget att vistas på centret. I sängar låg det tagelmadrasser, en kudde och en frottefilt. Där patienterna låg fanns ett underlakan och örngott, ej överlakan.

Det fanns ett stort väntrum med golvfasta bänkar, typ en gammal väntsal på en busstation. På onsdags morgonen kom det ett hundra tal patienter i alla åldrar. För att få träffa läkare eller sjukgymnast. Jag gjorde en förfrågan om alla var garanterade att få träffa vårdgivaren samma dag, det lovade de. Vi fick vara med då sjukgymnasten undersökte och behandlade några stycken. Chefen för centret är samtidigt sjukgymnast, han verkar ha väldigt god hand med barnen. Alla verkar nyfikna på oss och det kan man ju förstå. De som bor i området har någon slags företräde att få komma till centret, men även folk från Addis får komma och lära sig saker.

Rotary Västerbotten har skänkt mycket. De har bekostat borring av vatten brunn 307 meter har borrats, så de garanterade rent vatten. Men drack det ej. De har även skänkt en tv som patienter och anhöriga får använda i kaffeterian som finns till deras förfogande.

De vill försöka starta talträning för döva samt börja tillverka glasögon. Det finns en äldre kommitté som hjälper yngre handikappade och deras familjer. Handikappade har varit väldigt isolerade i sina hem. Tillsammans med äldre kommittén och barnen, är de mer medvetna om sina rättigheter. Ex.v. skola och arbete. Inne i Addis är det väldigt svårt att få tag på kryckor och käppar.

På centret finns även en liten djurpark så att barnen skall få lära känna vissa vilda djur. Då vi gick runt i parken var flugorna helt vansinniga. På tisdagskvällen blev vi bjudna på inhemsk buffé. Det fanns bl.a. två karotter med köttgrytor. Den ena var stekt den andra var rå. Vi smakade ej på den råa. Jag tog av den stekta men den var så stark att det blåeldade i munnen. Det fanns en slags syrlig pannkaks rulle som man skulle äta med. De äter inte med bestick så ofta.

I övrigt serverades sallader, grillat kött och något som verkade som kokta potatisar och rödbetor. Drycker var bara att välja på vin eller olika läsk och vattenflaskor. Efteråt serverades Whisky eller grogg för dem som så önskade. Frukter fanns i mängder. Senare på kvällen tändes en stockvedsbrasa utanför huset. Det var mycket stämningfullt i den kolsvarta natten. På brasan grillades majs kolvar, gott.

Då vi har dagens datum 991027 så daterar dom något helt annat 920216, de är alltså ca 7 år och 8 månader efter oss i tidsräkningen. De använder biståndet bl.a. till att göra en mycket fin tids skrift i flerfärg, som ej är billig. Vi föreslår enklare alternativ, men de anser att det får ej verka vara för billigt papper för då läses den ej. En Etiopisk kontorist tjänar ca 800 birr och på det skall han/hon betala en hyra på ca 250 birr. Då killen från ENAPH var med ute på restaurang ville han ej lämna ifrån sig sina kryckor så att serveringspersonalen kunde ställa dem åt sidan för det var alltför stöld begärligt.

Allt var mycket dyrt på hotellet, 1,5 liter vatten flaska kostade 44 birr= 44skr. En vanlig frukost kostade 69:- ville man lite mera så skulle det bli 97:-. Man får väldigt lite potatis, ris eller pommes frittés till kött och fisk. Hotellet var väldigt fint men det är beväpnade vakter överallt. Varje gång vi varit ute med bilen så synar de med speglar under så att ej det skall vara några bomber med in. Vi kan och får ej gå ut något på egen hand. Det är gott om tiggare och snattare överallt. Då vi åkte ut de 13 milen gick en muslimsk pojke och vallade rätt många kameler vi skulle försöka fotografera kamelerna men pojken blev helt hysterisk och skulle kasta en stor sten på bilen, så vi fick ta ner kamerorna. Man känner sig nästan som ett kapitalist svin då man var där.

Professor Rabbit som var vår värd på rehab centret framlägger ett äskande för en 2 års period till ett tränings center på dryga miljonen kronor. Det vore ett välbehövligt tillskott, men undertecknad anser att DHR Sörmland ej kan bistå med detta, även om vi skulle dela avgiften med flera är jag rädd för att det ej kommer att gå. Jag tackar DHR och SHIA att jag fick utföra denna mycket intressanta resa.

Elisabeth Andersson